

21. Meddelelse fra Statens Forsøgsvirksomhed i Plantekultur.

Ved Statens Planteavludvalg.

Udsendt den 21. Marts 1907.

Resultater af Dyrkningsforsøg med Ærter og Hestebønner.

Forsøgene er udførte paa Statens Forsøgsstationer ved Askov, Lyngby, Tystofte og Vester Hassing i Aarene 1887—1906. Ærterne er paa Forsøgsmarkerne ved Lyngby og Tystofte radsaaede med ca. 9 Tom. Afstand, paa de andre Forsøgsmarker som Regel bredsaede og dækkede ved Skrællepløjning. Hestebønnerne er radsaaede. Saaningen har fundet Sted saa tidligt som muligt i Foraaret. Jordbunden er paa:

Askov Lermark: let lermuldet Jord med sandblandet Lerunderlag;
Askov Sandmark: meget let og tør Sandjord med Lerunderlag;
Lyngby: let lermuldet Jord med gruset og sandblandet Lerunderlag;
Tystofte: lermuldet Jord med sandblandet Lerunderlag;
Vester Hassing Lermark: god lermuldet Jord med sandblandet Lerunderlag;
Vester Hassing Sandmark: let og tør Sandjord med Lerunderlag.

Forfrugten og Gødkningen har som Regel været:

Askov Lermark: Rug, hvortil staldgødet; til Bælgsåden i nogle Aar gødet med 20,000 Pd. Staldgødning, i andre Aar ikke gødet.

Askov Sandmark: Rug, staldgødet; til Bælgsåden ikke gødet.

Lyngby: oftest Rodfrugter, hvortil gødet med 40,000 Pd. Staldgødning, i nogle Aar ugødet Vaarsæd; til Bælgsåden oftest ingen Gødning, i de sidste Aar dog 200 Pd. 18% Superfosfat og 100 Pd. Kaligødning.

Vester Hassing Lermark: Byg med 200 Pd. Thomasfosfat og 300 Pd. Kainit; samme Gødning til Bælgsåden.

Vester Hassing Sandmark: Rug, i 1895—98 gødet med 200 Pd. Thomasfosfat, i 1899—1901 med 20,000 Pd. Staldgødning; til Bælgsåden gødet med 20,000 Pd. Staldgødning.

Paa de tre Forsøgsmarker med lermuldet Jord ved Askov, Lyngby og Tystofte har Hestebønnerne givet større Kærneudbytte end Ærterne; paa Askov Lermark har de givet omtrent samme Kærneudbytte som Dansk Havre, paa Lyngby og Tystofte derimod mindre end denne. Paa Askov Sandmark og Forsøgsmarkerne ved Vester Hassing har Hestebønnerne givet mindre Kærneudbytte end Ærterne. Paa Askov Sandmark har Ærterne givet mere end Dansk Havre, paa Vester Hassing Sandmark mindre end Graa Havre og paa Vester Hassing Lermark mere end 2rd. Byg.

Bælgsådarterne er ret usikre Afrøder, der i gunstige Aar kan give meget stort Udbytte, over 40 Centner pr. Td. Ld., men som i tørre Somre kan slaa næsten helt fejl, saa der kun avles 3—4 Fold.

Til **Dyrkning til Modenhed** egner følgende Sorter sig bedst: **Tidlig gul Snedinge-Ært**, der er meget tidlig, er en god Kogear, kræver ren Jord, men kan dyrkes i Blanding med Byg; **Tidlig graa engelsk Ært** (meget tidlig); **Engelsk Markært**, der er tidlig og ligesom foregaaende kan dyrkes i Blanding med Byg; **Marmoreret Glæne-Ært** og **Marmoreret falstersk Ært**, der begge er middeltidlige og godt egnede til Blanding med Havre; af Hestebønne-Sorterne: **Granton-Bønne**.

I Renudsæd saas ca. 300 Pd. pr. Td. Ld. baade af Ærter og Bønner.

Til **Staldfoder** egner følgende Sorter sig bedst: **Sildig gul Ært**, der er meget sildig og giver betydelig større Grønmasse end nogen anden Sort, men kun et lille Kærneudbytte; **Graagul jysk Ært** (halvsildig); **Marmoreret Glæne-Ært** (middeltidlig); de to førstnævnte Sorter har temmelig smaa Frø. Af Hestebønne-Sorterne egner **Maas-tricht-Bønne** sig særlig godt til Indblanding i Staldfoder; den har i Forsøgene givet et langt større Masseudbytte end nogen anden Sort og har tillige smaa, runde Frø, saa at den lettere end almindelige Hestebønner kan saas sammen med anden Sæd.

100 Pd. Ærter	indeholder ca. 23 Pd. Æggehvide	2 Pd. Fedtstoffer,	53 Pd. Kulhydrater (Melstof o. l.)
100 - Havre	— - 11 -	5 -	48 -
100 - Ærtehalm	— - 8 -	2 -	28 -
100 - Havrehalm	— - 3 -	2 -	35 -

Frø af Hestebønner indeholder omtrent 25 pCt. Æggehvide, Halmen omtrent 8 pCt.

Udførlig Beretning om disse Forsøg vil blive offentliggjort i »Tidsskrift for Landbrugets Planteavl«, der kan bestilles i enhver Boghandel for 4 Kr. pr. Bind (ca. 600 Sider). Særtryk af Beretningen vil senere komme i Boghandelen.

Nærmere Oplysninger faas ved Henvendelse for Jyllands Vedkommende til Statskonsulent **Fr. Hansen**, Askov pr. Vejen, Forsøgsbestyrer **A. J. Hansen**, Tylstrup, eller Forsøgsbestyrer **N. J. Nielsen**, Studsgaard; for Øernes Vedkommende til Statskonsulent **K. Hansen**, Lyngby, Forsøgsbestyrer **N. A. Hansen**, Aarslev, eller Forsøgsbestyrer **N. P. Nielsen**, Tystofte pr. Tjæreby.

Bilag findes paa næste Side.

Bilag til 21. Meddelelse.

Resultater af Dyrkningsforsøg med Ærter og Hestebønner 1887—1906.

Forsøgsstationen ved Lyngby 1894—1905.					Forsøgsstationen ved Tystofte 1887—1897.				
Nr.	Sortens Navn	Centner pr. Td. Ld.		Tidlighed	Nr.	Sortens Navn	Centner pr. Td. Ld.		
		Kærne	Halm				Kærne	Halm	
1	Tidlig graa engelsk Ært....	22 ¹ / ₂	29	meget tidlig	1	Engelsk Mark-Ært.....	19 ¹ / ₂	27 ¹ / ₂	
2	Tidlig gul Snedinge-Ært....	22 ¹ / ₂	27	meget tidlig	2	Tidlig gul Snedinge-Ært.....	19 ¹ / ₂	23 ¹ / ₂	
3	Engelsk Mark-Ært.....	22	30	tidlig	3	Tidlig graa engelsk Ært.....	19	25 ¹ / ₂	
4	Marmoreret Glænsø-Ært.....	21 ¹ / ₂	32 ¹ / ₂	middeltidlig	4	Marmoreret falstersk Ært.....	18 ¹ / ₂	34 ¹ / ₂	
5	Marmoreret falstersk Ært....	21	34	middeltidlig	5	Victoria-Ært.....	17 ¹ / ₂	33 ¹ / ₂	
6	Punkteret Glænsø-Ært.....	20	35 ¹ / ₂	middeltidlig	6	Marmoreret Glænsø-Ært.....	16 ¹ / ₂	31 ¹ / ₂	
7	Victoria-Ært.....	19 ¹ / ₂	34 ¹ / ₂	middeltidlig	7	Punkteret Glænsø-Ært.....	16	33 ¹ / ₂	
8	Graagul jydsk Ært.....	17	38 ¹ / ₂	halvsildig	8	Sildig grøn Ært.....	12	35 ¹ / ₂	
9	Sand-Ært.....	16	38	sildig	9	Sand-Ært.....	11	33 ¹ / ₂	
10	Sildig gul Ært.....	15	40 ¹ / ₂	sildig		Hestebønner (*almindelig*).....	21 ¹ / ₂	31	
11	Sildig grøn Ært.....	15	36 ¹ / ₂	sildig		Dansk Havre.....	30 ¹ / ₂	38 ¹ / ₂	
	Hestebønner (Granton).....	23 ¹ / ₂	45	sildig					
	Dansk Havre.....	28 ¹ / ₂	40	middeltidlig					

Forsøgsstationen ved Vester Hassing.					Forsøgsstationen ved Askov.				
Sandmarken 1894—1901			Lermarken 1895—1901			Lermarken 1892—1898			
Afgrøde	Centner pr. Td. Ld.		Afgrøde	Centner pr. Td. Ld.		Afgrøde	Centner pr. Td. Ld.		
	Kærne	Halm		Kærne	Halm		Kærne	Halm	
Marmoreret Glænsø-Ært..	13 ¹ / ₂	21 ¹ / ₂	Marmoreret Glænsø-Ært..	17	27 ¹ / ₂	Marmoreret Glænsø-Ært..	21	40 ¹ / ₂	
Hestebønner (Granton)...	7 ¹ / ₂	11	Hestebønner (Granton)...	11	11 ¹ / ₂	Hestebønner (Granton)...	27	51	
Graa Havre.....	23	35	2rd. Byg.....	15	27	Dansk Havre.....	28	44	

Forsøgsstationen ved Askov, Sandmarken, 1889—1898					Forsøgsstationen ved Lyngby 1905—1906				
Nr.	Sortens Navn	Centner pr. Td. Ld.		Nr.	Sortens Navn	Centner pr. Td. Ld.		Vægt af 1 Fug i Gram	
		Kærne	Halm			Kærne	Halm		
1	Tidlig gul Snedinge-Ært.....	20 ¹ / ₂	28 ¹ / ₂	1	Stor hvid Erfurter-Bønne.....	25 ¹ / ₂	32	14	
2	Tidlig graa engelsk Ært.....	20 ¹ / ₂	27 ¹ / ₂	2	Julienne-Bønne.....	25	30 ¹ / ₂	15	
3	Marmoreret Glænsø-Ært.....	19 ¹ / ₂	33	3	Granton-Bønne.....	24 ¹ / ₂	33	9	
4	Victoria-Ært.....	17	33	4	Sortebrun Bønne.....	24 ¹ / ₂	32	9	
5	Sildig grøn Ært.....	13	36	5	Haarlemmer-Bønne.....	24	30	15	
6	Sand-Ært.....	10	38 ¹ / ₂	6	Rød Windsor-Bønne.....	24	30	14	
7	Sildig gul Ært.....	7	39	7	*Almindelig* Hestebønne.....	22 ¹ / ₂	34	9	
	Hestebønner (*almindelig*).....	16	23	8	Maasstricht-Bønne.....	21 ¹ / ₂	39 ¹ / ₂	5	
	Dansk Havre.....	13 ¹ / ₂	25	9	Due-Bønne.....	21	32	6	